

PARLAMENT DE CATALUNYA

Serveis Jurídics

NOTA JURÍDICA AMB RELACIÓ A L'ESCRIT SOBRE LA RENOVACIÓ DE LA COMISSIÓ DE GARANTIA DEL DRET D'ACCÉS A LA INFORMACIÓ PÚBLICA (GAIP)

1. Antecedents

1. La Presidenta de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública (GAIP) ha adreçat a la Presidenta del Parlament un escrit pel qual es demana que la Mesa del Parlament promogui la primera renovació parcial de la GAIP.
2. En aquest escrit la Presidenta de la GAIP fa diverses consideracions sobre el procediment de renovació parcial de la GAIP amb relació a les quals la Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el dia 10 de maig de 2022, ha considerat necessari que s'emeti una nota jurídica pels serveis jurídics del Parlament.
3. L'objecte d'aquesta nota és el d'atendre aquest encàrrec a partir de les consideracions fetes en l'escrit presentat per la Presidenta de la GAIP i el seu contrast amb el marc normatiu que regula la GAIP.

2. Consideracions jurídiques

1. La GAIP és l'òrgan creat per la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (LT), per resoldre en via administrativa les reclamacions contra les resolucions expresses o presumptes en matèria de dret d'accés a la informació pública dictades per les administracions i els organismes públics subjectes a l'àmbit d'aplicació de la LT.
2. L'article 40 de la LT estableix que la GAIP és integrada per un mínim de tres membres i un màxim de cinc, designats per majoria de tres cinquenes parts dels diputats del Parlament. En la regulació que conté la LT sobre la GAIP no es fa referència a la durada del mandat dels seus membres. Tanmateix, l'article 41.2 LT preveu que l'organització i el funcionament de la GAIP han de ser establerts per reglament, la qual cosa ha permès que la llacuna que té la LT sobre la durada del mandat hagi pogut ser coberta per aquesta via.

Concretament, l'article 10 del Decret 111/2017, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la GAIP, estableix en cinc anys no renovables la durada del mandat dels membres de la GAIP. I al mateix temps estableix que la GAIP es renova parcialment cada dos anys i mig.

Per activar el sistema de renovació parcial, la disposició transitòria primera del Decret 111/2017 estableix que la primera renovació parcial dels membres de la GAIP es realitza en finalitzar el mandat de cinc anys. A aquest efecte, dos mesos abans de finalitzar el mandat dels primers membres de la GAIP s'ha de realitzar un sorteig per a determinar els dos membres que continuaran en el càrrec fins a la propera renovació parcial.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Serveis Jurídics

3. L'escrit tramès a la Presidenta del Parlament per la Presidenta de la GAIP, suscita dues qüestions jurídiques que cal resoldre per poder-li donar resposta. La primera és com s'ha de determinar la data d'inici del mandat dels actuals membres de la GAIP. La segona implica determinar si, per raó de les actuals circumstàncies en què es troba la GAIP respecte de la seva composició, es necessari realitzar el sorteig a que és refereix la disposició transitòria del Decret 111/2017.

4. Pel que fa a la durada del mandat, l'escrit de la GAIP considera que el *dies a quo* per a l'inici del còmput dels cinc anys és el de l'entrada en vigor de la norma que l'estableix, es a dir, el de l'entrada en vigor del Decret 111/2017.

Com s'ha dit, la LT no estableix el termini de durada del mandat i aquesta durada l'ha establert l'article 10 del Decret 111/2017. Aquesta previsió és certament posterior a la LT, però no és determinant per arribar a la conclusió que la data d'inici del mandat s'ha de situar en el moment de l'entrada en vigor del Decret.

En aquest sentit, cal assenyalar que ni la LT ni el Decret 111/2017 contenen cap previsió explícita sobre el moment en que s'inicia el mandat. D'altra banda, els actuals i primers membres de la GAIP van ser elegits pel ple del Parlament el dia 30 d'abril de 2015, es a dir, més de dos anys abans de l'entrada en vigor del Decret 111/2017.

El fet que sigui el Decret 111/2017 el que estableix la durada del mandat no permet deduir que l'inici del mandat s'hagi de situar en el moment de l'entrada en vigor del Decret 111/2017 perquè els membres de la GAIP van prendre possessió del càrrec i el van començar a exercir immediatament després de la seva elecció pel Parlament.

Certament, els membres de la GAIP van començar a exercir el càrrec sense conèixer la durada del seu mandat fins que el Decret 111/2017 el va establir. No és usual que sigui així, però això no es suficient per vincular l'entrada en vigor del Decret 111/2017 amb la data d'inici d'un mandat que ja es venia exercint materialment des de més de dos anys abans, sobretot quan el Decret no conté cap regla o previsió especial sobre la manera com s'ha de computar el mandat vigent en el moment de la seva aprovació.

El Decret ho podria haver previst però en no fer-ho, el criteri jurídic més sòlid i raonable és el de considerar que la data d'inici del mandat dels cinc anys coincideix amb el moment de l'elecció parlamentària i l'exercici efectiu del càrrec i no pas amb el de l'entrada en vigor del Decret 111/2017.

Les consideracions anteriors permeten concloure que el mandat dels membres de la GAIP va finalitzar passats cinc anys del moment de l'elecció (30 d'abril de 2015), o com a mot tard uns dies després si es pren com a referència la data de la presa de possessió.

5. Com s'indica en l'escrit de la presidenta de la GAIP, la composició d'aquest organisme ha patit *de facto* una alteració important degut a la renúncia d'un dels seus membres i a la pèrdua de la seva condició de dos altres (aquests fets van passar en el període comprés entre l'1 de juliol i el 23

PARLAMENT DE CATALUNYA

Serveis Jurídics

d'octubre de 2017). Des d'aquell moment la GAIP ha funcionat només amb dos membres, la qual cosa es una anomalia que cal destacar quan es tracta d'un òrgan col·legiat que va ser designat amb una composició de cinc membres.

Pel que fa a la continuïtat dels actuals membres en el seu càrrec després de l'expiració del seu mandat, cal tenir en compte que l'article 10.3 del Decret 111/2017 estableix que els membres de la GAIP es mantenen en el càrrec fins que prenen possessió els nous membres. D'aquesta forma s'assegura la continuïtat de l'organisme quan finalitza el mandat i no es produeix la renovació.

Tenint en compte que el mandat dels actuals membres va començar quan van ser elegits, la segona qüestió que aquesta nota ha de resoldre (la necessitat de fer o no un sorteig per determinar la continuïtat dels actuals membres durant dos anys i mig) perd importància perquè es fa evident que aquest període addicional de dos anys i mig de teòrica continuïtat en el càrrec queden pràcticament subsumits en el temps en el qual han estat en situació de pròrroga un cop caducat el mandat de cinc anys.

L'exempció del sorteig podria tenir sentit, como diu l'escrit de la presidenta de la GAIP, si es pogués concloure que el mandat va començar en el moment de l'entrada en vigor del Decret 111/2017, en el benentès que això implicaria la continuïtat en el càrrec dels actuals membres per dos anys i mig més (fins l'agost de 2025). Però aquest no és el cas per les raons exposades a l'apartat 4.

6. D'acord amb la disposició transitòria primera del Decret 111/2017, el sorteig per a la renovació parcial s'hauria d'haver realitzat dos mesos abans de finalitzar el mandat de cinc anys a comptar de l'elecció, la qual cosa ens situaria a finals de febrer de 2020. Aquest sorteig no es va fer probablement perquè en aquell moment la GAIP ja havia quedada reduïda a dos membres i es va considerar que no calia fer el sorteig perquè es podia entendre que els dos membres restants ja eren directament beneficiaris de l'ampliació del mandat per dos anys i mig més.

Aquesta interpretació està justificada en aquest cas i implica que els dos membres actuals de la GAIP tenen vigent el seu mandat que acabarà un cop hagin transcorregut set anys i mig a comptar de la seva elecció pel Parlament (30 d'abril de 2015). Això situa l'extinció d'aquest mandat en l'horitzó de finals d'octubre o principis de novembre d'aquest any.

Mentre no es compleixi aquest termini, el Parlament pot procedir a l'elecció dels tres membres de la GAIP vacants des de l'any 2017 o bé un membre si el Parlament considera que la GAIP només ha d'estar integrada per tres membres enlloc de cinc (la LT permet aquest marge de decisió). Tanmateix, atès que els dos membres actuals finalitzaran definitivament el seu mandat abans d'acabar aquest any, sembla que la solució més pragmàtica i aconsellable seria esperar a aquest moment per renovar íntegrament la GAIP.

7. Tanmateix, cal fer unes consideracions finals derivades de la situació analitzada. La renovació parcial de determinats òrgans col·legiats, com es el cas de la GAIP, és una fórmula pensada per garantir una mínima continuïtat doctrinal de l'òrgan i evitar que una renovació total pugui donar

PARLAMENT DE CATALUNYA

Serveis Jurídics

lloc a canvis de doctrina sobtats. En la situació present, és evident que aquest objectiu no es podrà complir perquè les circumstàncies han fet que s'hagi de produir una renovació total.

La única possibilitat d'impedir-ho seria que el Parlament deixés sense cobrir durant dos anys i mig les vacants dels dos actuals membres, els quals podrien continuar en el càrrec perquè l'article 10.3 del Decret 111/2017 estableix que els membres caducats es mantenen en el càrrec fins a la presa de possessió dels nous membres. Una solució com aquesta no és la ideal, ni tampoc la més ajustada a l'esperit de la norma, però seria jurídicament vàlida i permetria mantenir la fórmula de la renovació parcial de la GAIP.

Si la solució que s'adopta és la renovació íntegra de l'òrgan quan acabi el mandat dels actuals membres de la GAIP, cal advertir que perquè en el futur es pugui aplicar un sistema de renovació parcial el Govern hauria de modificar la disposició transitòria primera del Decret 111/2017 perquè només està prevista per al mandat inicial dels membres de la GAIP i, per tant, s'hauria de tornar a introduir específicament per al segon mandat.

3. Conclusions

Les consideracions jurídiques anteriors permeten establir les conclusions següents.

Primera

La durada del mandat dels membres de la GAIP elegits pel Parlament el dia 30 d'abril de 2015 es de cinc anys i s'ha de computar a partir del moment de la seva elecció i presa de possessió.

Segona

La no realització del sorteig per a la renovació parcial de la GAIP previst per la disposició transitòria primera del Decret 111/2017, es pot justificar perquè en el moment que s'havia de realitzar la GAIP només tenia dos membres amb mandat vigent.

Tercera

Per aquesta raó, es pot entendre que els dos membres que actualment té la GAIP han renovat automàticament el seu mandat per un període de dos anys i mig, d'acord amb el que preveuen l'article 10.3 i la disposició transitòria primera del Decret 111/2017.

Quarta

Aquests dos anys i mig s'han d'addicionar, sense solució de continuïtat, al mandat inicial de cinc anys, en el benentès que el seu inici s'ha de computar en els termes que s'indiquen a la conclusió primera.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Serveis Jurídics

Cinquena

El Parlament pot procedir a elegir en qualsevol moment les tres vacants actualment existents a la GAIP. També pot esperar a renovar íntegrament la GAIP aprofitant que el mandat dels dos membres amb càrrec vigent s'acabarà abans de finalitzar aquest any.

Sisena

En qualsevol cas, el Parlament hauria de valorar, quan procedeixi a la renovació, l'impacte que pot tenir sobre el sistema de renovació parcial que estableix el Decret 111/2017, d'acord amb el que s'exposa en la consideració jurídica setena.

Palau del Parlament, 13 de maig de 2022

Antoni Bayona

Lletrat

